

Política de conquesta

OT negar ja ningú que'l govern de Madrid segueix al Marroc una política de conquesta? Pel camí de Ceuta a Tetuán s'han anat ocupant posicions estratègiques, una darrera l'altra. Per la banda de Melilla se van ocupant noves posicions que allarguen y eixamplen la zona de les terres dominades. S'ha procedit a l'ocupació d'Alcázarquivir y de Larache. Ab cap pretext seriós s'han pogut justificar aquestes operacions. Elles proven, evidentment, que en les altes esferes madrilenyes han concebut un plan de conquesta del territori septentrional del Marroc, y que'l plan va realitzant-se.

Allò mateix que directament no hauria pogut fer el govern espanyol, per no permetre-li l'opinió popular, ho fa ara aprofitant-se de l'hostilitat franco-espanyola. S'ha convertit un problema nacional en problema internacional; un plet entre'l poble espanyol y les colles bèliques, en plet entre Espanya y Fransa. A aquesta deslleial y perillósissima maniobra la premsa hi ha contribuït poderosament. A la premsa se l'ha convensut ab arguments de moltes menes...

Estem en plena aventura. La política de conquesta's va desenrotllant. L'horitzó internacional es ple de núvols menassadors. A Madrid abusen una mica de la situació especial de les potencies europees, totes elles temeroses de que'l conflicte esclati. Però aquesta imprudència, aquest abús d'ara, el pot pagar Espanya molt car.

De l'estat actual de la qüestió del Marroc ne treiem deduccions ben pessimistes respecte a Espanya. Ni les més crudels y tràgiques desgracies han fet posar un xic de seny a don Quixot. No té memoria, y les dates de 1898 y 1909 ja no li diuen res.

Una gran part de premsa ja comença a parlar ab el to fanfarró d'any enrera. L'altre dia mateix, en un telegrama d'*El Progreso*—tot just d'*El Progreso*!—llegírem que «ante la viril actitud de España, que se muestra arrogante», el govern francès s'ha espantat y no ha tingut més remei que recular. Alguns diaris madrilenys invoquen a cada moment el *caso prusiano*, y suposen que, en cas de conflicte ab Fransa, tindriem l'Alemanya al nostre costat. Això ens recorda aquelles seguretats que, poc abans de la guerra ab els Estats Units, donava la premsa madrilenya de que Anglaterra interviendria en la lluita a favor d'Espanya. Y ja's vegé lo que passà: Anglaterra y totes les altres potencies contemplaren la desfeta espanyola ab una merescuda indiferència.

Perquè ara's torna a fer don Quixot folles ilusions? Es, potser, un malalt incurable? Heus aquí el dubte torturador.

FULMEN

L'Italia clerical y aristocrática al siglo XVIII, vista per un personatge francès : : :

La Cort de Nàpols

(Continuació.)

Judiqueu quin dolor a tan funestes noves!

El teatre del palau espanta per la grandària, l'altitut y la magnificència. Hi ha cent vuitanta llotges, cada una gran com una saleta, envoltades per amples corredors y belles escales...

La cort es sumptuosa y nombrosa; poble y carrosseria hi afueixen tan prodigiosa ment que no temo el dir que Nàpols, a proporció, està per damunt de París, respecte d'aquella aflluència.

Sortint de les catacòmbes, y ja que aneu pel camí de la devoció, volen que us ensenyi el miracle de Sant Gennaro?

No es mercaderia rara, la dels miracles, a Nàpols. El poble, que no té res més que fer, se n'ocupa ab forces ganes. *Et otiosa credit Neapolis.*

Aquet miracle es un joc de química molt maquet. Mes ail, pobres canonges de la catedral, no us en poden pas alabar; el miracle es més antic que vosaltres, en aqueixa terra. Ara mateix tinc davant dels ulls la

Aires republicans

(SOBRE DOS REPUBLICANISMES OPOSATS)

QUET general Porfirio Díaz, qui «se comprèn» ab en Polavieja, té una popularitat espanyola. Era l'altre dia mateix, que un amic meu castellà'm deia, vora la *Cibeles*: «Yo tengo una simpatía de raza por el presidente Porfirio Díaz. Es hombre de agallas.» Les *agallas*, com a instrument de govern, són una gran part de l'història d'Espanya y de la psicologia espanyola. El públic de la política es públic de teatre. Y els actors de *latiguillo* li plauran sempre... Les nostres glories nacionals són *latiguillos* retumbants, *filats* com a notes de tenor virtuós... Y aquets *latiguillos* sonen be, pera la galeria, en boca de tots els actors. Homes de *latiguillo*, els conqueridors *desalmados* y brutals. Homes de *latiguillo*, en qui la rudesia bàrbara esdevenia proesa en gracia a les *agallas*, o als *riñones*, per un altre delicat eufemisme... Y així, desde el duc d'Alba en Maura, els *latiguillos* del poder enlluernen la *fole* y conciten l'entusiasme de les *carns de fuel*...

Al cap y a la fi, el *latiguillo* accentua la personalitat dels qui l'usen, dona relleu al caracter, dissenya be els perfils, y això equival a donar força a un personatge dramàtic y valor estètic a la seva figura; al públic, després de tot, tant se li endona si el personatge es bo o dolent; la qüestió es que sia fort y que procuri a l'actor belles ocasions de lluir-se tot encarnant-lo.

Deixeu-me, pera fer un poc pintoresc aquest article, que us hi trameti unes anècdotes de *Don Porfirio*, segons me les contà, ab frase viva, un il·lustre americà amic meu.

El gran poeta Díaz Mirón, èmul mexicà de Víctor Hugo, havia assassinat, en ple carrer, a un transeünt qui portava una pipa antiestètica. El motiu era, com veieu, formidable. Però els burgesos protestaren d'aquella vivacitat. Els burgesos són lo menos Benvenuto Cellini possible, lo menos Cèsar Borgia possible, y no comprenen certs privilegis de les categories genials. En Porfirio, aquell cop, va exaltar-se. Allò no podia passar. Y fa venir en Díaz Mirón al palau de la presidència.

—Hola, mi querido Díaz Mirón.—(Aquí poseuhi tota la cansoneta mexicana que es del cas.)—He sabido que el clima de Méjico no le conviene, y le mando a Veracruz, á que se restablezca.

—Al contrario, señor, aquí estoy muy bien, y no me muevo.

—De ninguna manera! Yo estoy más enterado que V., por lo visto. Crea V. que el clima de Méjico no le conviene. Mañana mismo se va V. á Veracruz. Su salud me interesa muchísimo. Créalo, amiguito...

Y afegia l'amic que m'ho contava: —Díaz Mirón es un tigre... Pero como Porfirio Díaz es... tres tigres, Díaz Mirón se marchó á Veracruz a la mañana siguiente. No faltaba más!

Y en Porfirio, agafant el seu ministre d'Hisenda li digué:

—Es preciso que me haga V. rico á Díaz Mirón... Déle V. lo que haya. La cobranza de Veracruz, por ejemplo...

Era un general de cert prestigi, qui s'havia deixat dir que ell seria l'hereu probable d'en Porfirio Díaz en la presidència. Algú va ferho arribar, cortisanament, a les orelles presidencials... Al cap d'uns quants dies, el general en qüestió passava tot tranquil per un dels carrers més centrals de la capital, quan un negre, boig, segons totes les apariències, atravessava desbocat, ab un ganivet a la mà, aquella via. Quan passava darrera el general va clavarli, frenetic, l'eina a un costat,

traspasantli el cor.—Es clar que a l'endemà el negre era fusellat; però també's feia an el general, candidat a la successió de don Porfirio, un enterrament ab tots els honors...

Aquestes repúbliques americanes, ont la rudesia dels fundadors y la barbarie dels indígenes s'es unida a la cultura de les nostres més refinades metròpolis europees, ha produït una extranya barreja un poc consemblant a la que'l Renaixement va produir en les repúbliques italianes, combinant la tradició romana ab el sediment de les immigracions bàrbares. Ferments d'espanyolisme, flors de violència, sustentacle de capdills mixtes de *condottiero* y de bandejat andalusí, la vella ànima espanyola tindrà sempre una inclinació tenoriosa per aqueixes figures vagament *caricades*, vagament opereta, especie de ducats de Gerolstein d'un sinistre que no pot deixar d'esser ridícul...

Republicans, germans meus, consolemnos ab l'espectacle d'aquet Portugal, ont la rassa ibèrica sembla experimentar una depuració per comptes d'una fermentació. L'Amèrica espanyola, històricament, es una Edat Mitja; Portugal es, en l'alt sentit, una Revolució. Europa es com un gran arbre, ple d'ombres, coronat de cantadissa d'auccells. Y vetaquí que, per moments, entre l'espessor de les fulles, una flor brota, refinament o quintaessència de les ocultes vitalitats. Una Revolució, si be's mira, es un esforç de la voluntat sobre la naturalesa. La teoria de Schopenhauer troba en aqueixos esforços la seva més esplèndida realització. Un poble capaç d'aqueix deslliurament es un poble heroic: es el *super-poble*.—Catalunya, la nostra Catalunya, va ésser companya de Portugal un dia en el seu esforç d'emancipació d'una tirania, la tirania dels Austries espanyols... Republicans de Catalunya, penetreuvs d'una viva emulació davant el Portugal d'avui, en que'l poble ratifica l'esforç dels homes d'Octubre de 1910.—A Catalunya, vensuda en l'esforç de 1640 mentres Portugal triomfava, li ha quedat un sediment de desengany, d'il·lusió nadiva, qui li impossibilita o malaguanya tot novell esforç. Treballem, republicans de Catalunya, de tota Espanya, per la sana enveja d'aquet Portugal a qui salutem avui ab un taraleig encoratjador de Marsellesa...

GABRIEL ALOMAR

LA no es, pera Portugal, la forma republicana una solució accidental o interina. Desde'l dilluns, y ab el vot unaním de la representació popular, el Govern legal y definitiu de la veïna nació es la República Democràtica.

Dilluns, en efecte, va reunir-se a Lisboa, per primera vegada, l'Assamblea Constituint dies enrera elegida. L'acte, més que una esplendorosa festa oficial, sigui la consagració dels fets realitzats pel Govern provisional desde'l dia 5 d'Octubre, fetxa gloriosa de l'expulsió dels Braganzas y de l'enfonsament del seu tron.

La bastida de l'obra queda retirada y l'edifici de la República, solid y airós, s'ofereix per fi a les mirades del poble que ab la seva abnegació ha sapigut aixecarlo.

La nova institució no es ja sols una bella esperansa: es un fet.

No es possible descriure, en una nota de mera informació, l'entusiasme delirant ab que l'Assamblea ha inaugurat les seves tasques constituents; tasques que'l Govern d'en Teofil Braga, ab una serenitat y una perseverancia que han sigut l'admiració del món, ha vingut preparant durant els passats vuit mesos.

Com es de suposar, tractant-se de la primera, la sessió va ser curta, però ben aprofitada. El principal acord que en ella's va pendre y que constitueix la base de tots els que en lo successiu se pendran, apareix condensat en aquestes breus paraules:

«Queda pera sempre abolida a Portugal la monarquia. La forma de Govern portuguès será la República Democràtica.»

¡Avant sempre!
Desde aquestes humils columnes, LA CAMPANA, que avui repica plena de goig, envia la seva coral felicitació a la nova y definitiva implantada República portuguesa.

Quaranta mil dones, entre les quals hi figuraven les mullers d'alguns ministres, s'han passejat pels carrers de Londres en correcta manifestació, pera demanar al Parlament el dret electoral femení.

Sense entrar, per ara, en el fons de l'assumpt, que es molt més complicat de lo que sembla, opinem que'l sol fet d'haver, quaranta mil representants del seu sexe, realitzat un acte ab ordre y correcció, capacita a la dona inglesa pera demanar el sufragi y moltes altres coses.

Perquè, país coneixem nosaltres en que, si per qualsevol objecte arribessin a reunir-se avui quaranta mil dones, tal saragata armarien, que hauria de sortir al carrer l'infanteria, la cavalleria y l'artilleria pera posalshi els peus a rotlló.

Y encara no sabem si tota aquesta força seria suficient pera felshi fer bondat.

Anem a tornarnos a quedar sense Cortés. Y doncs, y aquelles bravates d'en Canalejas, de que ell estava disposat a discutir tot l'estiu y que no tancarà el Parlament sense tenir aprovades les reformes que tant temps ha ve prometentnos?... ¡Paraules, paraules!...

Sempre ens ho varem pensar que, quan la calor apretés de debò, l'home se'ns refredaria...

Els senyors que formen la Junta de Defensa Social varen ser els portadors del talem en la processó del Corpus.

Naturalment. Pera tot lo que sia ostentació pública de catolicisme, vagin ab ells. Fa molt catolic y molt moral això d'anar sota talem.

En el *talem* nupcial els hauriem de veure!

Una notícia:
«El Sultà del Marroc ha protestat enèrgicament contra'l desembarc de les tropes espanyoles a Larache.»
Un'altra notícia:

Tots els bandits y els ganduls de les provincies s'han escorregut cap a la capital. Els diuen *lazzarielli*. No tenen casa; passen la vida al mitg del carrer, a no fer res, y mengen lo que reparteixen en els convents. Cada dematí omplen les escales y la plassa tota de Monte Oliveto, fins a no deixar passar. Es un espectacle repugnant, que fa perbocar.

La purria es tumultuosa; vana la burgesia; la noblesa alta, fastuosa, y la petita, àvida dels grans títols. Ja ha tingut pera accontentarse sota la dominació de la casa d'Austria.

L'emperador ha donat títols, pagant, a qui n'ha volgut. D'això ve el proverbí: «*È veramente duca, ma non cavaliere.*» El carnicer que'ns servia ja no exerceix més que pels seus minyons d'ensà que es duc.

La dona d'un negociant no surt mai de casa en carrossa sense portarne un'altra al darrera, a la que ja compreneu que no hi ha d'anar ningú. Però tot plegat fa soroll y passa com una tempesta.

La nació's troba més feliça sota el domini espanyol que no ho era abans. Si s'ha de dir la veritat, ja comensaren els virreis austriacs; però l'autoritat reial acaba d'extingir la tirania extravagant ab que tractaven els amos de les terres als vassalls. La vella condestabla Colonna, Maria Mancini, no s'oblidava mai de preguntar, de primer entuvi, ale que venien de Nàpols: —*Che fanno questi baroni tiranni?*

A propòsit de la condestabla: ha estat una sorpresa pera mi la nova de que aquesta

sempiterna, que fou amistansada de Lluís XIV un sigle endarrera, no s'ha mort sinó fa pocs anys. Me contaren al mateix temps que, al ser arribada a Roma, pel temps del seu casament, el seu marit, que li ensenyava el palau Colonna, li digué, mostrantli una certa cambra: «Aquí, senyora, dormia el vostre avi, quan era cambrer del meu.» «Senyor,—li replicà ella, ferida per l'advertència:—jo no sé qui era el meu avi; però sí que sé molt be que, de totes les meves germanes, jo soc la més mal casada.» Lo que no vol dir de cap manera que'ls Mancini siguin gent de no res; es un llinatge de noblesa passadora. No es cosa rara, a Roma, veure senyors que'ns posen al servei d'altres senyors més rics. Jo he vist a bastants cavallers de Malta fent de criats de cardenals. Veritablement, això ens sembla, de cop, un xic extraordinari, a nosaltres, francesos.

Tornem als nostres magnats napolitans. Viven a l'espanyola més aviat que a l'italiana; tenen representació; són accessibles als estrangers, ab aire de noble urbanitat; tenen casa com pertoca a un senyor, y tot sovint, taula parada. El duc de Monte Leone (del llinatge dels Pignatelli) no es dels de la taula, encara que cada dia tingui a casa seva la reunió més nombrosa y magnífica de la ciutat, que li costa, segons m'han volgut fer creure, més de 50.000 escuts per candeles, gelats y refrescs. Es l'home més ric de l'Estat.

Quan varem arribar, el rei era a Portici: una caseta que té al peu del Vesubi, el seu Fontainebleau. Ne tornà el 3, al vespre, y a l'endemà ens hi presentaren. Aquell mateix

«El vaporet que a Larache remolcava les barques ab que va ferse el desembarc de les tropes espanyoles, perteneix al Sultà del Marroc.»

—Però això sembla un joc de nois!—dirà el lector.

Sí que ho sembla. Lo mal es que tot fa sospitar que'l joc acabarà malament, y que, tard o d'hora, les rialles se convertiran en ploralles.

RODA, 17 de Maig.

El passat dijous, diada de Corpus, a la tarda, se celebrà en aquesta vila una processó, en la qual hi figurava un corb negre que dirigia les nenes, que anaven al davant.

Els nostres veïns tenen la costum de tirar serpentes durant el curs de la citada processó, y la mainada's ficava entre les fileres pera cullirles; quan el citat corb se n'adonà y les emprengué a bofetades contra les pobres criatures com si se les hagués ab facinerosos.

Li advertim an aquet despreocupat vicari que vagi ab compte a maltractar les criatures, o del contrari, com a bons pares, ens veurem obligats a retribuirli aquets favors ab la mateixa moneda.

VALLIRANA, 12 de Juny.

El nostre Municipi posseeix l'ordre gubernativa de construir el cementiri lliure; tenim concedit el terreny ab el qual s'ha d'ampliar l'existent, però l'assumpte no's tira endavant. Per culpa de qui? Per culpa de l'arcalde y de la majoria de l'Ajuntament, que en totes les qüestions se posen sempre al costat de les sotanes y als quals no els plau mai cap idea si no té farum mística. Degut an això ens construeixen un cementiri lliure de tan escasses dimensions que no hi cabran ni quatre coscos grans. Davant d'això, com a bons ciutadans, desitjariem cridar l'atenció del senyor governador pera que posés els carques a rotlló y obligués al nostre arcalde a respectar els ideals de tothom.

LES PLANES (Girona), 13 de Juny.

En aquet poble, diumenge prop-passat s'inaugurà la vella y carca associació de *Hicas de... Marta*. Pera fer més esplèndida la festa contractaren un orador místic de la colla de l'escapulari, el qual, enfilat dalt del cove de les mentides, digué que «en les societats de ball es ont les noies perden l'honra», y feu jurar per tres vegades l'odi etern a la bandera de Satanàs.

El nostre ensotanat també va voler ficar la *pata*, convidant als *pabordes* a que assistissin ab atxa a la processó pera acompanyar a les *hicas*, y a l'ensempera fer de testimoni, y, cas que hi hagués algun ximplet que enraonés massa, posarli unes mordasses. Això es quasi desafiar al poble. Senyor ensotanat: encara hi ha civilització y pesquis pera conservar l'ordre public, que, en tot cas, pertorbaria vostè.

¿Què li costa parlar menos y més be?

MORA LA NOVA, 20 de Juny.

El nostre carboneret jove està veient cada dia que Mora la Nova es completament republicana, puig abans d'ahir, diumenge, se les enfilà desde dalt del *castillo encantado* y comensà a tirar als pocs feligresos tota la rabia que té al cos, dient que era una vergonya que un dia com el dijous (que'n diuen Corpus) no pogués sortir ni un sant, de l'iglesia per falta de voluntaris, y afegint que ja que hi anaven les *hicas*, podien anarhi també els *hicos*.

DESPRÉS DE LA PROCLAMACIÓ OFICIAL DE LA REPÚBLICA PORTUGUESA

Teofil Braga, als espanyols

—¿Que no la veuen, la nostra rateta?... Avui l'hem calçada. Quan camini, ja la deixarem venir a felshi una visita.

Més encara: amenassà als regidors del nostre ajuntament, democràtic en cos y ànima, dientlos que ja que no havien anat a la processó, ell no aniria aont el Municipi li demanaria.

Ara ens resta a nosaltres dirli que aquet poble, desde que hi ha vist clar y té experiència, no necessita pera res als carquès.

BREDA, 19 de Juny.

Dijous passat, ab motiu del Corpus, hi hagué, com es costum, processó, la qual sortí de l'iglesia a les sis tocadés de la tarda, assistinthi un número tan insignificant de feligresos que tan sols ocupaven unes trenta passes, escasses. Si hagués deixat d'anarhi la part carcuda del nostre Ajuntament, y set o vuit beates, haurien quedat no més nostre emmascarat y les *hicas* de Maria, que també, pobretes, són ben poques.

Sent així, era tanta la rabia del mossèn contra el poble, y en particular contra el jovent que, no podentse esbravar ab res més, insultava al que li venia al pas, obligant a treure's la gorra y a agenollarse, cosa que li sortí en molts llocs bastant malament. Y allò que deia de que li pagariem en altra forma, estem esperantho, puig no ns fa cap mica de por, que de llana aquí no se n'hi cria, y, per lo tant, se faria a sí mateix un gran favor si marxés del poble, que de papers ridículs ja n'ha fet massa.

Si fa o no fa...

Observant an en Canalejas.

¿Va dirnos cinquanta cops que si al poder arribava, s'hi oposés qui s'hi oposés y saltant tots els obstacles, la llei de Jurisdiccions seria al fi derogada, y arà que, efectivament, té la paella pel manec ens surt ab que la qüestió es sumament delicada y que hi ha que esperà un xic?... ¡Com en Maura, com en Maura!...

¿Prometia alleugerir les insoportables càrregues que, en *crescendo* escandalós, van sobre el poble apilantse, y en lloc de cumplir formal lo que a tot'hora ens jurava, tapant els malgastos nous ab fulles de parra hidràulica, cada dia aumenta el feix del deute, que a grans gambades ens porta a la perdició?... ¡Com en Maura, com en Maura!...

¿Deia que calia fer una enèrgica esmotxada en el rengló dels nevots y els gendres de personatges, y en compte de ferho aixís, tant els ha anat donant ales, que quasi mitg pressupost va de dret a les butxaques dels afortunats parents de vint o trenta oligarquies

dia hi hagué gran gala a la cort, pel sant del rei, el qui donà la mà a besar a tots els gentilshomes. Anava el senyoriu vestit ab molta magnificència, y Sa Majestat llua una casaca vella de droguet de color d'avel·lana ab botons grocs. Té la cara llarga y estreta, el nas fonsa prominent, la fesomia trista y temerosa, y el cos desgraciat y no sense tara. Fa ben poca cosa; no parla; y no se li coneix altra afició que la de cassar. Y la cassa, entre parèntesis, no l'ha de satisfèr massa, ja que les terres estan despoblades—qui sab de quan—pel pagès y pels lazzarels, que cassen ab tota llibertat; així es que Sa Majestat torna prou contenta quan ha matat dugues grives y quatre pardals. Ab motiu de la festa, la reina donà també la mà a besar, lo que, pel meu sentiment, feia més honor que favor.

Van dinar tots dos davant de la cort, servits segons l'etiqueta espanyola, que se segueix punt per punt: el rei, pel seu gentilhom de la cambra; la reina, per la comtesa de Charny. Es coixeta, però, caratsusl, si n'es de bonica! El nostre cosí Lopin se la mirava com *germà Lubin*, ab ulls ardents... El seu molt encornable marit es un vell gelós, fill del meu germà Charny, tan carregós a les memories de «mademoiselle» de Montpensier. El qui era, com ja sabeu, fill natural del duc d'Orleans, Gaston, y de la senyoreta Saugeon, serventa d'honor de «Madame».

Pera presentar el beure al rei y a la reina s'ha d'agenollarse el que porta la copa, sense aixecarse fins que se li hagi tornat. A propòsit d'això, vaig posar un xic de mala voluntat a la reina, la qui, ab escandol dels

genolls de ma divina Charny, s'estigué mitja hora fent sopetes ab vi de Canaries al seu vas. Té l'expressió maliciosa, la digna princesa; ab son nas que sembla una boleta, la cara de cranc y la veu de garsa. Diu que era maca quan va arribar de la Saxonia; però no fa gaire que ha tingut la pigota. Es molt joveneta, y no's pot dir que sigui encara nubil. (Nota. Hi ha caigut ben al punt. Al moment en que jo escrivia això a Nàpols, ja estava ella prenys d'un mes o cinc setmanes, lo que li succeï abans de que se li conegués res...)

Al vespre hi hagué l'obertura del gran teatre del palau ab l'estrena de l'òpera *Parténope*, de Domenico Sarri. El rei hi era; va enraonar durant la meitat de l'òpera y va dormir durant l'altra meitat.

Cet homme assurément n'aime pas la musique... (1).

M'han dit que'l fons del teatre no està tancat més que per un senzill empostissat que dona als jardins del palau; y així, quan se vol donar alguna festa de gran aparat, treuen l'envà y s'allarga la decoració cap endins del parc...

La transició es natural, y quasi insensible el pas de l'òpera a les cortisanes. Aquí diu que n'hi ha encara més que a Venècia. Y no'n tenen la culpa les noies, per lo que's conta, sinó el clima que hi porta, lo mateix ara que a la més llunyana antigor:

Littora que fuerant castis inimica puellis,

y, per consegüent, la natura es qui ho demana. ¿No es Sèneca el qui conta que en

(1) Molière.

altre temps, els antics no gosaven portar an aquesta terra les donzelles a les que no volien encara casar, perquè els aires del país els donaven una disposició a titillació?

El cas es que les descendentes d'aquelles noies han guardat tan be la reputació esmentada, que han tingut l'honor de donar el nom al «mal de Nàpols», del que's hem reservat de proveïrnos fins a la nostra arribada an aquesta ciutat. Perquè, quan se volen tenir les coses, dona més gust tenirles de primera mà; y l'historieta que segueix us permetrà judicar si's corre perill de trobarles mal acondicionades.

L'altre dia, en Perchet, cirurgià major del rei, germà del que coneixeu, ens contava que a la setmana d'abans un anglès l'havia vingut a consultar respecte d'algun petit accident que li havia passat. Calgué fer un examen; y, mentrestant, l'anglès li digué que havia consultat per lo mateix ab un altre cirurgià, y que'l va fer enfadar tant dientli que s'havia de tallar.

—Tallar!—interrompé en Perchet.—Qui es l'ignorant que us ho ha dit? Aneu, aneu; es un ase que no sab lo que's parla. Ja caurà tot sol.

VI ROMA

La duana

¿No saben l'aventura ab que'm vaig estrenar quan la meua entrada triomfanta a Roma? Anava a desembarcar a la duana, lo que fou altre temps *Curia Antonia*. Men-

tres m'estava clavat, com un badoe, contemplant aquell portic admirable de columnes acanalades, indignantme contra els animals encrostissats de caca que han omplert els vuides d'entre columnes ab un infame fangot pastat, pera ferne una cova de lladres, els maleïts empleats de la duana furgaven el meu equipatge y trobaven, damunt del coixí del carruatge de la posta, el segon volum de *Misson*...—Confiscat en profit de l'Inquisició. Justament es el volum de Roma. Vetaquí perdut el guia de la meua burreria.

Doncs, ja veieu que no us podré pas dir res més. Estic en el cas d'aquell cardenal de la *Sàtiva Menippea*:

No ha pogut mostrar son eloqüència per falta del llibre que conté tot son saber. Senyors Estats, excuseu al pobre home que s'ha deixat la llibreta a Roma.

Judicant que'm seria impossible tornar a trobar aquí, a les llibreries, un llibre tan notat a l'index expurgatori, he intentat tota mena de procediments pera amorosir el cor dels perfdos empleats. Fins els he ofert donarlos els altres dos volums de *Misson*, a barata del que m'havien pres. Retòrica inútil:

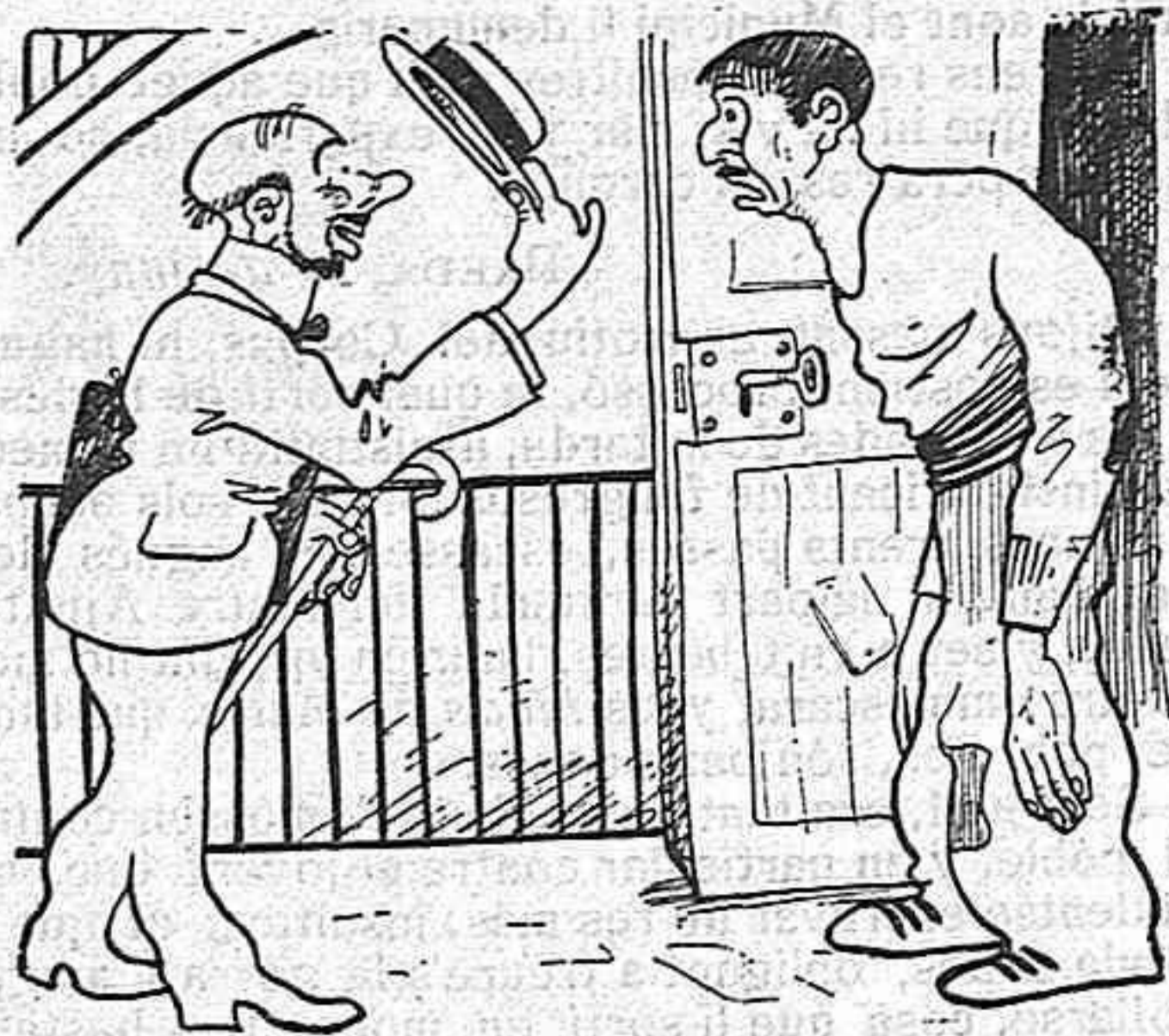
Els traïdors

quan se'ls necessita són més superbs que'ls amos.

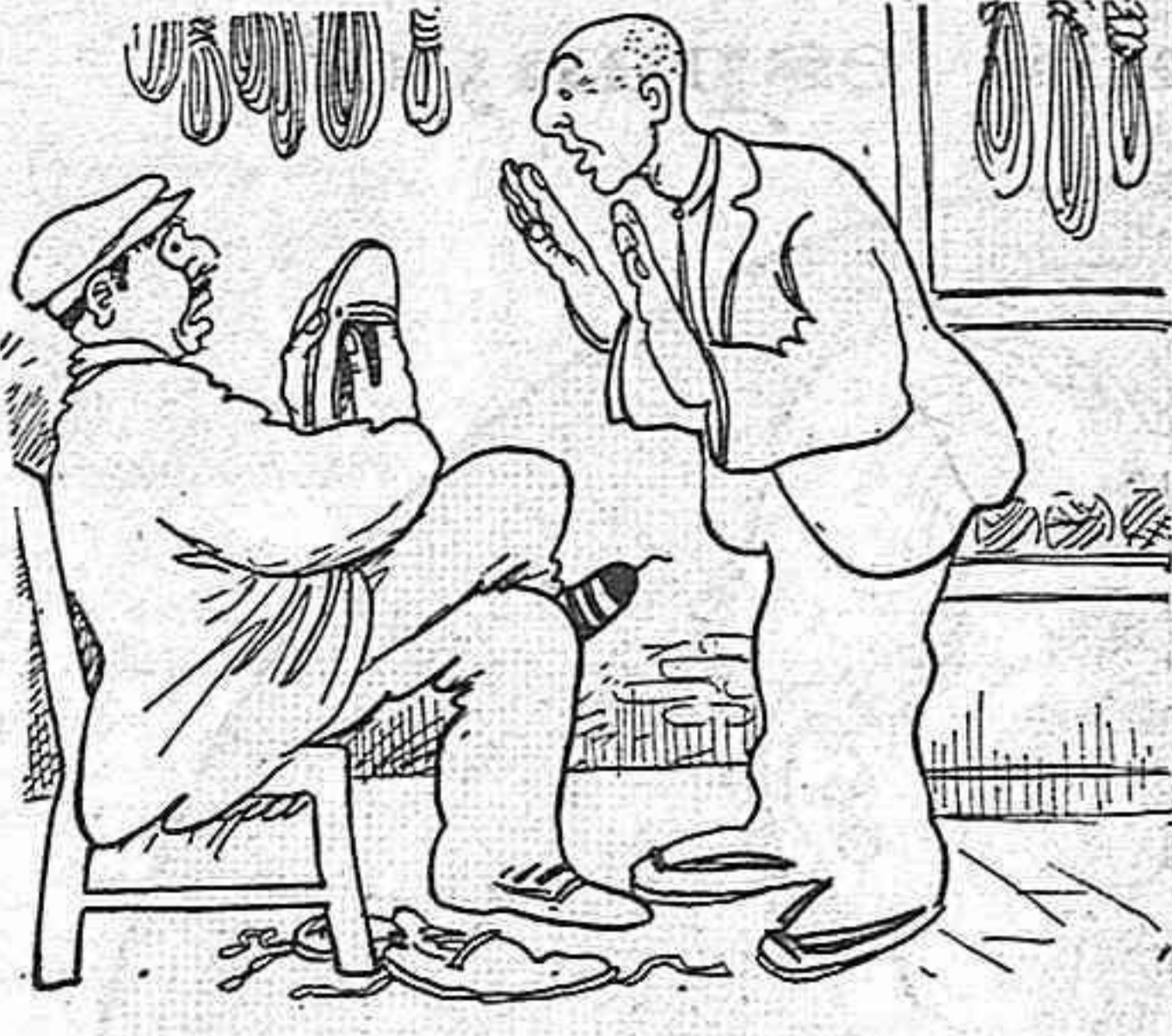
Encara va ser pitjor a l'altre carruatge, aont confiscaren a M. Loppin una pesa de vellut cisellat que acabava de comprar a Florencia. Y, a més, el va renyar tothom per haverla deixat exposada a la cobdícia d'aqueixa gent.

(Seguirà.)

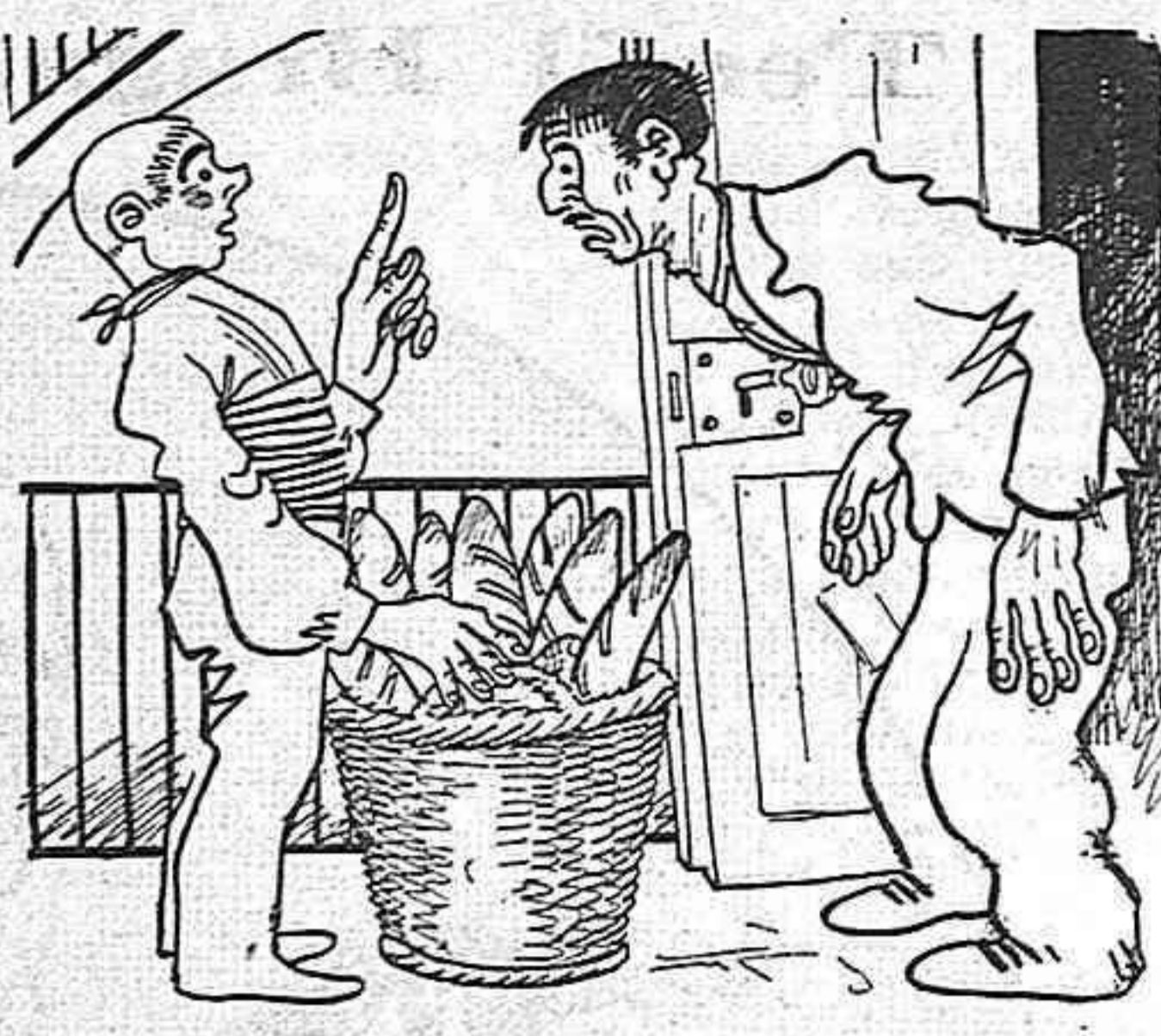
L'abolició dels Consums

—¿Es dir que m'augmenten el lloguer?
—No veu que han abolit els Consums!...

—¿Més cares, ara, les espanyoles?
—Com que han abolit els Consums!...

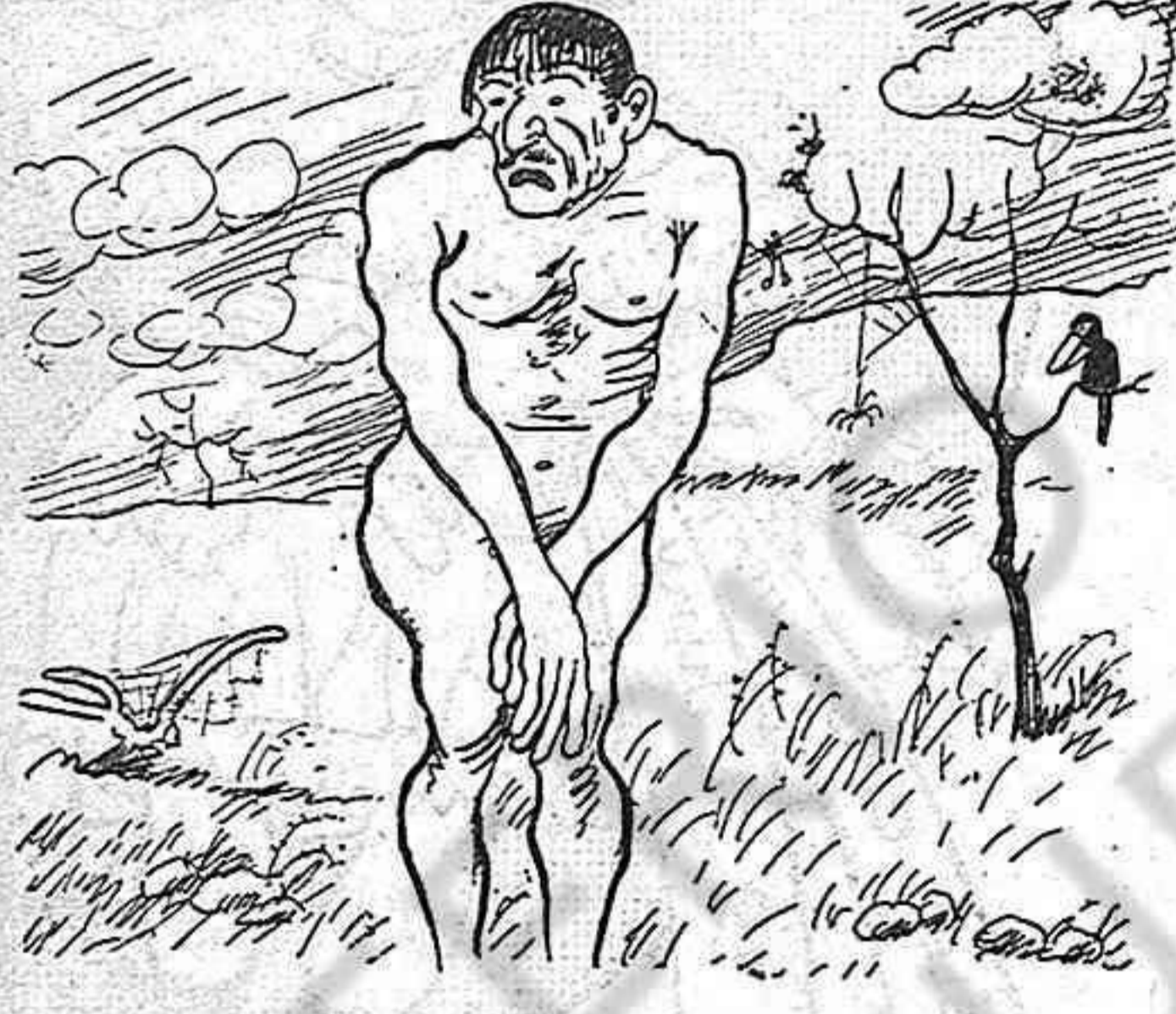
—¿El pa també s'apuja?
—Es l'abolició dels Consums.

—Fins l'aigua hem de pagar?
—Haventse abolit els Consums!...

—¿Un impost per l'aire que's respira?
—Efectes de l'abolició dels Consums.

—Han abolit els Consums,
però a mi m'han consumit!...

gallegos o castellans?...
¡Com en Maura, com en Maura!...

¿Trobava que era mal fet posà al pensament obstacles y mermar de l'escriptor la llibertat soberana, y tan fidelment segueix aquestes idees santes que avui estan les presons poc menos que abarrotades de periodistes honrats que no han comès altra falta que escriure lo que han sentit?...
¡Com en Maura, com en Maura!...

¿Ara, en fi, que de repent l'home veu les coses d'Àfrica, per motius desconeguts, un xic més embolicades de lo que's va imaginar quan, badant, va comensarles, s'afanya a tancar les Corts per poder, sense cap trava, fer després tot lo que an ell li dongui la real gana, sigui dret o sigui tort?...
¡Com en Maura, com en Maura!...

C. GUMA

a condemnar als diputats adictes a la presidencia a escoltar, la una darrera l'altra, les llunes interminables d'aquets gossos de presa del maurisme que's diuen Lombardero, Espada, Osma, Amat, etc., etc.

Quin diputat,—diu el periodista al qual fem referencia—per fidel que vulgui esser a la democràcia y per adicte que sigui an en Canalejas, es capes de resistir semblant martiri?

Anant al fons de l'assumpte, afegeix seguidament que en qualsevol altre país aont el sentiment de la dignitat colectiva fos una realitat, la protesta popular hauria ja desbaratat aquesta burda conjuració nascuda a l'escalf de vulgars impaciències, que—y això ho diem nosaltres—priva de tancar el Parlament a l'hora que retrassa l'estiueig dels pares de la patria.

Essent d'els ciutadans, que sense la més petita esperança d'una llunyana vacació que'ls permeti oblidarse per uns dies de les Corts, la política, el Govern y l'ànima que l'aguanta, a l'estiu com a l'hivern, romanen a casa, ja comprendrà el llegidor que'l fet de que'ls diputats retrassin o avensin l'estiueig ens té sense cap cuidado.

Com ens hi tenen aquestes, les disputes y les diferencies que separen als dos bandols que's barallen pera l'obtenció del Poder, y als quals de bona gana enviariem ara mateix a estiuejar si sabiem per endavant que la seva ausencia havia d'esser eterna.

BAC DE RODA

avui veuria ab simpatia la precipitació dels greus aconteixements que vindran a no tardar, si el seny no s'imposa a la fanfarroneria.

Els uns per esperit d'imitació a lo que fa la poderosa Fransa, sense considerar que lo que pot fer la veïna República, sobrerera d'homes y de diners, no pot ferho la pobre Espanya, necessitada d'expansió interior y no de nous mals-de-cap; els altres fent, inconscientment, el joc de l'Alemanya, envejosa sempre dels progressos de la Fransa; alguns perquè encara estan saturats del quixotisme, que tantes pallisses ens costa, y els més per la relativa facilitat ab que'ns anem possessionant de trossets de terra que de lluny ens semblen continents sencers, es lo cert que tothom consent en que Espanya segueixi compromententse cada dia més en l'exposat afer marroquí d'un modo que, demà que la cosa's posés lletja, ens fora completament impossible tornar enrera.

Y mentres concentrem avui tota l'atenció, totes les activitats y tot l'interès a les coses africanes, que no'ns compensaran mai els sacrificis que'ns costen, descuidem de tal manera les coses interiors que aviat la miseria y l'emigració faran d'Espanya un país inferior al Marroc. Y llavors sí que potser l'absorció serà feta, però per passiva, o a l'inrevés.

Avui el Marroc no'ns agavella més que l'atenció, les activitats del govern y l'interès popular: si demà ens exigeix homes y diners; si en el negoci africà hem de concentrar tota la vida nacional; si les facilitats d'avui pera avensar un pam esdevenen dificultats pera no regular una cama; si la curiositat general esdevé bogeria patriòtica, llavors el Marroc se'ns dragarà els homes, els diners, y qui sab si la nació entera.

A nosaltres no se'ns encomanarà la tabaleria general, y seguirem creient que la nostra missió no es pas a l'Àfrica, sinó dins de casa nostra.

JEPH DE JESPU

L'obstrucció conservadora

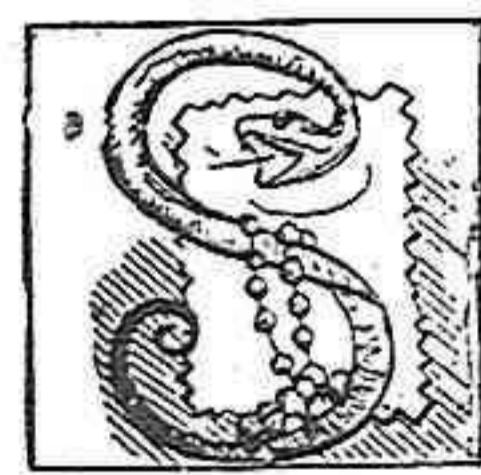
La setmana passada—l'article estava escrit feia quinze dies—parlavem de la possibilitat d'una conjunció conservadora, millor dit, netament maurista, encarregada de dificultar l'obra gubernamental d'en Canalejas.

Després, a continuació, que'ls conspiradors actuarien dirigits per en La Cierva, mestre en aquestes aventures polítiques de baixa mà, qual característica es el matonisme de quant y berret de copa.

Les circumstancies han vingut a demostrar-nos que no ens equivocavem a l'apreciar l'actitud dels conservadors enfront de l'actual moment polític. Ab l'escusa de fer obstrucció a determinades iniciatives d'en Gasset, s'ensagen els mauristes en l'art d'impossibilitar l'existència del ministeri Canalejas.

La cosa, en veritat, no pot esser ja més divertida. Un diputat ministerial, que es a la vegada periodista dels de nota, se queixava amargament l'altre dia d'aquet comportament dels conservadors. Troba, l'home, que la calor apreta més de lo que caldria, y que, donada la temperatura que a la Cambra's respira, no hi ha dret

Per mal camí

SUAUMENT, sense violències, ens anem ficant al ball. Veurem si podem sortirne igualment, sense empentes.

Ab l'actual aventura del Marroc passa una cosa fortament curiosa. Fa dos anys que l'imprudència de ficar els dits en el vesper africà va costarnos molts milions, y, lo que es més de sentir, moltes vides, sense que'n treguessim la més petita compensació. Llavors l'instint popular va protestar sorollosament de lo que'ls més suaus calificaren d'imprudència. Doncs avui, que tenim fresca encara aquella dolorosa experiència; que ja no es l'instint que ha de parlar, sinó l'amarga realitat; que no estem encara refets de la sangria soferta, l'opinió mira encuriósida com tornem a ficar els dits en el vesper, y una bona part de premsa, que llavors cridava furiosament contra la guerra,

VUI, precisament avui, ha de celebrarse a Londres l'acte oficial de la coronació del rei d'Inglaterra.

La premsa de la Gran Bretanya ve plena de curiosos detalls referents an aquesta cerimonia, que deixarà enrera, en esplendor, fastuositat y gasto de comarsaria, a les més grandioses òperes d'aparato.

«La qua del vestit que la sobirana lluirà en aquest acte meravellós—diu un diari—tindrà sis metres de llargaria.»

Ja són metres pera una sola persona...

Preveient l'immensa aglomeració d'especta-

dors que'l pas del corteig ha de portar als carrers de Londres, sembla que entre l'element oficial regna certa inquietut.

Veïam, veïam lo que succeirà. Difícil es endevinar si l'acte ab tanta impaciència esperat portarà quia. La que indubtablement deurà portarne es la reina.

Durant alguns dies la premsa ha vingut atribuint an en Canalejas l'intenció de sometre en breu al Parlament un projecte de llei de divorci.

Però la noticia no es certa. El mateix Canalejas s'ha encarregat de desmentirla.

—Això—ha dit—són rumors que certs elements clericals fan correr pera comprometre'm y crearme dificultats.

A parlar ab tota franquesa, no comprenem a quins clericals deü referirse el president del Govern.

Als frares y a les monges no serà pas.

Perquè, com que, oficialment, ells no's casen, ¿què ha d'importalshi que'l divorci existeixi o deixi d'existir?

A Valencia hi ha hagut la seva bomba, que ha reventat precisament dintre de la Catedral.

Y lo curiós es que entre'ls detinguts per creure'ls complicats en el fet, hi figuren uns individus apodats *Júpiter y Neptú*.

Es dir, dos deus.

¿Serà això una demostració de que la bomba en qüestió es purament religiosa?

Llegeixo: «La Lliga Regionalista té en projecte una visita a Sant Boi.»

Un consell als excursionistes: Al pendre passatge no's descuidin de demanar bitllet d'*ida-y-vuelta*.

Únicament un assassí vulgar, aquet Herrero que acaben de condemnar a Madrid, podia lograr distreure per uns quants dies a Espanya entera de les qüestions d'Estat que atravessava.

Y es que les coses que més ens apassionen, als espanyols, són això: els criminals y els polítics.

Com si diguessim,... la sang y l'orxata.

L'heròica ciutat de Balaguer prepara la celebració d'un gran aniversari. L'aniversari d'En Jaume el Desdixat.

Ja estem veient als carlins, envejosos de mena, organisantne un altre:

El d'En Jaume l'Infelís.

El doctor Laguarda va rebre, l'altre dia, una visita d'*upa*. Ens referim a la visita del seu tocaio el bisbe de La Plata.

Per cert que'l dissabte varen assistir tots dos a l'inauguració de la capella del Tibidabo.

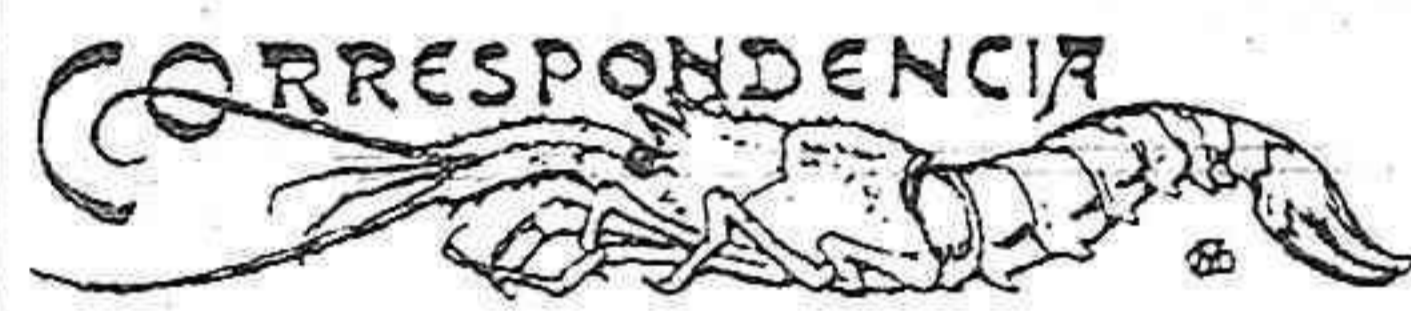
Al veure'ls passar per l'*Avenida*, dos tranquils sostenien aquet graciós dialóg.

—Tu, qui es el de cap aquí?

—El bisbe de La Plata.

—Y el de més enllà?

—El de la *Calderilla*.

CORRESPONDENCIA
Cavallers: Ramon Griño: Dec advertirli que *compte y comte* són dues coses molt diferents.—J. C. T.: Veurem, veurem...—Ortega: Hi tenim corresponsal especial en aquesta plassa.—M. M.: Farem els possibles pera complaure'l, per més que depèn de moltes y variades circumstancies.—Joan Antich Puquí: La xarada, no m'agrada; la targeta, una miqueta.—J. G.: Trobem que no val la pena de ser rectificat.—F. S.: Sí hi té cabuda, que'm sembla que sí, perquè es curta, li publicarem ab molt gust.—Joan Tirbosa: Després de tornarme boig repassant la solució, m'adono de que lo més calent es a l'aiguera... No fassi xistos, home, no fassi xistos!...—P. M.: Mirarem d'aprofitarla... si'ns vaga. Haventse de retocar tant, no extranyi que'ls seus escrits se quedin, la major part de les vegades, en terra.—C. P.: Procurarem arreglarla de modo y forma que sia insertable.—R. L. Valls (Mèxic): Li agraïm molt els datos, encara que, de moment, no'ns reporten utilitat. Tan mateix estan ben divertits per aquí dalt!

ALS LECTORS

El vinent dissabte, 1.er de Juliol
NÚMERO EXTRAORDINARI DE LA CAMPANA DE GRACIA
Text y ilustració de palpitant actualitat
8 pàgines * * * 10 cents.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Oim, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a